

Allan Ahle. Den Amerikanske

s 24-37

Slaveriet

Forfatningen havde åbnet mulighed for at ophæve slavehandelen fra 1808, hvilket også skete samme år. Slaveriets ophævelse sagde forfatningen ikke noget om, og det gav anledning til mange diskussioner og problemer vedrørende slaveriets fremtid i USA. Staterne i det kapitalbaserede samfund i Norden, der byggede på fri arbejdskraft, afskaffede efterhånden slaveriet. De fleste hvide amerikanere mente, at slaveriet også i Syden med tiden ville overleve sig selv, fordi det ikke længere ville være rentabelt.

og slaveriet voksede derfor eksplosivt i begyndelsen af 1800-tallet.

Den intensive bomuldsdyrkning udpinte efterhånden jorden. Der var stadig stor efterspørgsel efter bomuld, så i stedet for at skifte afgrøde, flyttede bomuldsproduktionen og dermed slaveriet længere og længere vestpå. Bomuldsrensningemaskinen havde gjort denne udvikling mulig, idet den også kunne rense en særlig kortfibret bomuldsort, der i modsætning til de tidligere sorter kunne dyrkes overalt i Syden. I den forbindelse forstærkedes behovet for at kolonisere nyt land.

“The Cotton Gin” – Eli Whitney's bomuldsrensningemaskine

Eli Whitney's opfindelse af en bomuldsrensningemaskine i 1793 gav nyt liv til den slavebaserede bomuldsdyrkning i Syden. Rensningen af bomulden havde hidtil været en flaskehals i produktionen, men “The Cotton Gin” gjorde rensningen mere end hundrede gange så effektiv. Selve dyrkningen og høsten af bomulden var stadig afhængig af menneskelig arbejdskraft. Derfor betød mekaniseringen af rensningsprocessen en stigende efterspørgsel efter slavearbejdskraft. Samtidig hungrede det allerede industrialiserede England efter råbomuld til forarbejdning i tekstilfabrikkerne. Både bomuldsdyrkingen

John Gast: “American Progress” 1872.

man enige i både Syd og Nord. Derfor var der brug for mere land, og i løbet af første halvdel af 1800-tallet købte eller erobrede USA resten af det nordamerikanske kontinent fra Mississippifloden til Stillehavet.

Forskellene mellem Syd og Nord forstærkes

I takt med industrialiseringen af Nordstaterne og Sydstaternes ensidige satsning på bomuldsdyrkning blev interessemodsetningerne større. Det gjaldt f.eks. indenfor toldpolitik, hvor Syden gik ind for frihandel for at sikre bomuldsseksporten til især England, medens Norden ønskede høje toldsat-

ser for at beskytte deres industri og hjemmemarked mod konkurrencen fra udlandet. Også centralregeringens og dermed Unionens magtbeføjelser var årsag til stridigheder mellem regionerne. Men det var slaveriet, der var grundlaget for de konflikter, der med tiden forpestede forholdet mellem staterne i Syd og Nord. De fleste uoverensstemmelser kunne føres tilbage til spørgsmålet om slaveriets fremtid.

Slaveriet var for Sydstaterne fundamentet for deres samfund, politisk, økonomisk og socialt. Der var opstået en særlig livsstil og identitet i Syden. Den byggede på principper som aristokratisk konservatisme, familiestolthed, ære og gentlemanagtig ridderlighed samt raceteorien. Dennes grundlag var

lille mindretal. En løsning var at lade de sorte emigrere til Afrika, hvor der siden 1822 var blevet oprettet kolonier for tidligere slaver. I 1847 blev disse kolonier lagt sammen til den uafhængige stat Liberia. Det blev aldrig en succes, da slaverne havde boet i Amerika i generationer og ikke længere følte noget tilhørsforhold til Afrika.

Nordens holdning til slaveriet blev præget af, at flertallet, der nok ønskede at afskaffe slaveriet, ikke ønskede at blande sig i Sydstaternes interne forhold. Desuden havde Nordstaterne ikke nogen bæredygtig plan for de sortes fremtid efter frigivelsen eller emancipationen. De fleste i Norden undlod således at udtale sig offentligt om slaveriet. De radikale abolitionister, som gav udtryk for en klar modstand mod slaveriet, kom derfor til at tale med langt større vægt end deres beskedne antal berettigede dem til.

South Carolina og Toldstriden 1832

Toldstriden mellem South Carolina og forbundsregeringen er et eksempel på, at staterne i Nord og Syd også havde meget forskellige interesser på det økonomiske område. Nordstaterne ønskede at beskytte deres industris hjemmemarked med høje toldsatser. Det gjorde det dyrt at importere varer, og Sydstaterne, der næsten udelukkende producerede råvarer til eksport, måtte betale told for udenlandske færdigvarer eller overpriser for Nordstaternes færdigvarer. Derved kom Syden til at betale for beskyttelsen af Nordens industriproduktion, og toldindtægterne

Missouri kompromiset 1820

Slaveriet kunne ikke uden Sydens accept afskaffes ved lovgivning. Derfor kom striden mellem Nord og Syd til at omhandle territorierne og de nye staters forhold til slaveriet. Territorierne var de områder, som USA havde købt eller erobret, men som endnu ikke havde et indbyggertal, der berettigede dem til at blive optaget i Unionen som enkeltstater. Skulle slaveriet tillades eller forbydes i de nye stater, der ønskede optagelse i Unionen? Det spørgsmål kom til at splitte landet.

Nordvestforordningen fra 1787, som omfattede territoriet nord og vest for Ohio-floden (se kort side 8) fastslog, at der aldrig måtte indføres slaveri i dette område, som klimatisk ikke egnede sig til bomuldsdyrkning. I det enorme Louisiana territorium, som USA købte i 1803, gjaldt Nordvestforordningen ikke, og det var ikke aftalt, om slaveriet skulle tillades i de stater, som ville opstå af Louisiana territoriet. Da Missouri som den første stat i territoriet i 1819 søgte om optagelse i Unionen som slavestat, gav det anledning til konflikt mellem Nord og Syd. Unionen omfattede på dette tidspunkt lige mange slavestater og slavefrie stater, hvilket sikrede balancen mellem Nord og Syd i Senatet. Problemet blev først løst, da Maine i 1820 søgte om optagelse som slavefri stat.

For at undgå at skærpe konflikten besluttede Kongressen for fremtiden at optage lige mange slavestater og slavefrie stater. Desuden blev slaveri forbudt i nye stater nord for en linie, 36°30' nordlig bredde, tværs gennem Louisiana territoriet. Syden accepterede denne

blev oftest brugt til at udbygge infrastrukturen i Nordstaterne. Samtidig hæmmede beskyttelsestolden Sydstaternes muligheder for at sælge deres eksportvarer, især bomuld, til konkurrencedygtige priser, idet udlandet ofte reagerede ved at lægge beskyttelsestold på varer fra USA. Da det desuden var Syden, der stod for størstedelen af USA's eksportindtægter, var det forståeligt, at Sydstaterne var utilfredse med de høje toldsatser. Der var ikke stor forståelse for, at beskyttelsen og udviklingen af den hjemlige industri i længden ville være til gavn for hele landet.

Sydstaterne havde allerede protesteret voldsomt over en forhøjelse af toldsatserne i 1828, men en ny forhøjelse i 1832 fik South Carolina til at gå endnu videre. South Carolina erklærede begge toldforhøjelserne ugyldige og truede desuden med at løsrive sig fra Unionen, hvis forbundsregeringen alligevel forsøgte at opkræve tolden. Til sidst blev der indgået et kompromis, der reddede landet fra borgerkrig. Toldsatserne skulle gradvist sænkes og South Carolina godkendte de vedtagne forhøjelser. Det var en afgørelse, der udskød problemerne og ikke afskrækkede hverken South Carolina eller de andre Sydstater fra at true med løsrivelse.

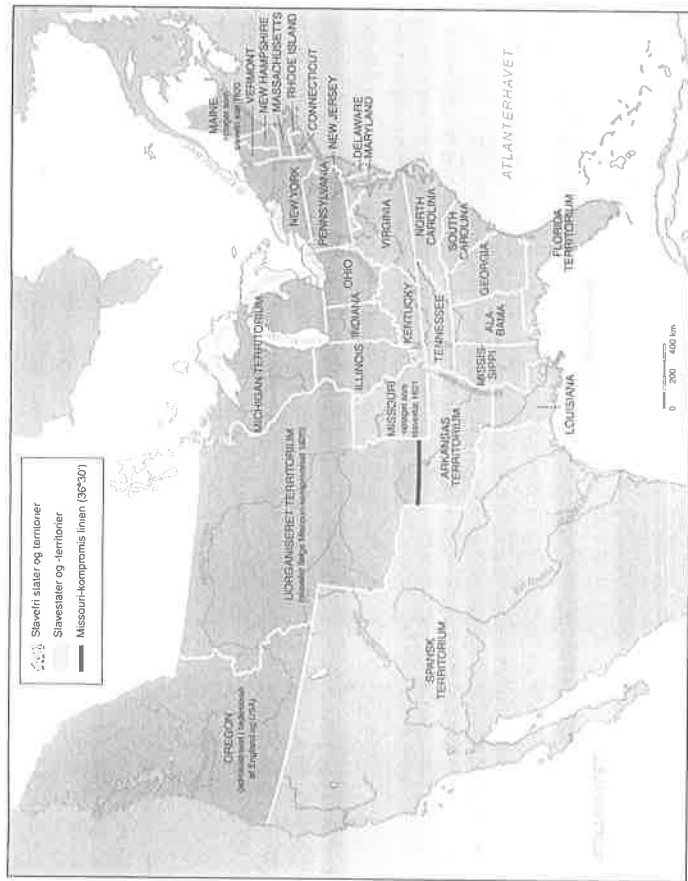
På overfladen lignede det en konflikt om toldsatser og økonomisk politik. Men South Carolinas reaktion var begrundet i frygten for, at toldforhøjelserne var et udtryk for en generel centralisering af magten på bekostning af enkeltstaterne.

Slaver plukker bomuld i Syden. *Fotografi fra 1800-tallet*

den hvide mands overlegenhed i forhold til den sorte slave. Et angreb på slaveriet blev set som et angreb på Sydens samfundssystem, livsstil og identitet.

I Norden anså man slaveriet for et levn fra 1700-tallet, der ikke var plads til i det moderne industrisamfund, som Nordstaterne var i færd med at opbygge. Flertallet af hvide amerikanere følte sig racemæssigt hævet over de sorte, og de frigivne slaver i Norden havde vanskeligt ved at blive accepteret og integreret i samfundet. Men økonomisk og politisk blev slaveriet set som en hindring for udviklingen af Sydstaterne. Slaveriet var desuden en økonomisk og moralsk belastning for hele USA, og stærke religiøse protestantiske grupper i Norden vendte sig skarpt imod slaveriet. Der opstod en bevægelse, abolitionisterne, der ønskede slaveriet afskaffet hurtigst muligt og med alle midler. De udgjorde dog stadig et

Missouri kompromiset 1820 og slaveriet.

bestemmelse, da der ikke kunne dyrkes bomuld nord for linien. Denne ordning blev kaldt Missouri kompromiset.

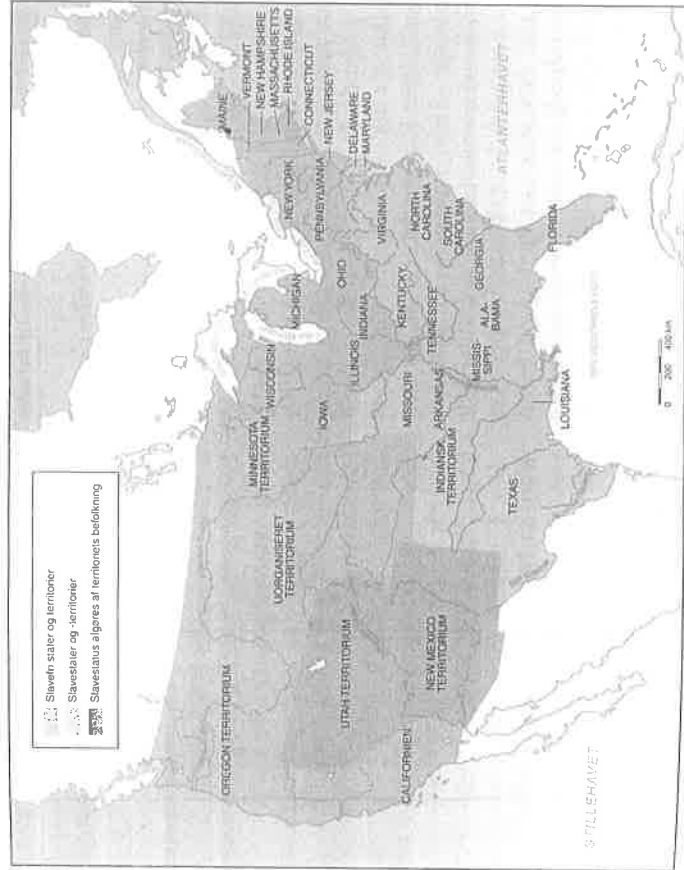
1850 kompromiset

Efter krigen mod Mexico i 1846-1848 havde USA erobret store områder vestpå. De blev organiseret i territorierne New Mexico og Utah, men slaveriets status blev ikke fastlagt. I 1848 blev der fundet guld i Californien, og den efterfølgende "guldfeber" fik befolkningstallet til at stige eksplosivt langs Stillehavskysten. Befolkningen i området søgte optagelse i Unionen som den slaverfri stat Californien. Balancen i antallet af slaverfri stater og slaverstater

Abolitionisterne i de slaverfri stater hæftede sig ved, at kompromiset havde åbnet mulighed for at indføre slaveriet i territorierne nord for den linie, der var fastlagt i Missouri kompromiset og uden om Kongressens kontrol. Desuden førte den skærpede lov om flygtede slaver til voldsom ophidselse og mange tilfælde af civil ulydighed, når slaveejere med myndighedernes hjælp indfangede flygtede slaver i de slaverfri stater. De radikale slavertilhængere i Sydstaterne lagde vægt på, at Californiens optagelse i Unionen havde ødelagt magtbalancen mellem slaverstater og slaverfri stater. Syden havde heller ikke fået garanti for, at nye slaverstater kunne oprettes i territorierne.

Onkel Toms Hytte og slavernes forhold

Harriet Beecher Stowes roman Onkel Toms Hytte var skrevet på baggrund af skærpselsen af loven om flygtede slaver. Romanens popularitet reflekterede og forstærkede Nordens ubehag ved behandlingen af både flygtede slaver og slaverne i Syden. Bogens handling var fiktiv og stilen stærkt sentimental, men den påvirkede kraftigt holdningen til slavespørgsmålet i både Nord og Syd. På få måneder blev den alle tiders bestseller i USA, kun overgået af Bibelen. Stowe havde ikke selv oplevet slaveriet i Syden, og det er vanskeligt at vurdere det billede af slavernes forhold, som

Slaveriets udbredelse efter 1850 kompromiset.

Typiske slaveboliger i "The Deep South". Fotografi fra 1800-tallet.

Stowe skildrer i bogen. Det er en kendsgerning, at der var store forskelle i slaveejernes behandling af slaverne. Generelt kan man sige, at husslaver, det vil sige tjenestefolk, og håndværks-slaver i de nordligste slaverstater ikke havde helt så dårlige forhold som slaverne på bomuldsmarkerne i de sydligste slaverstater.

Mange slavetilhængere hævdede, at slaverne blev behandlet mindst lige så godt, som lønarbejderne i de nordlige stater. Både slaverne i Syden og industriarbejderne i Norden tilhørte de to samfundets underklasse, men der var også væsentlige forskelle. Den fri arbejdskraft i Norden levede som oftest under kummerlige forhold, men havde i det mindste i teorien mulighed for at skifte job, erhverv eller at flytte. Den grundlæggende forskel var chancen for

social mobilitet for arbejderen eller for næste generation.

Slaverne var slaveejernes ejendom og havde ingen mulighed for at forbedre hverken egne eller kommende generationers levevilkår. De fleste sorte var enige om, hvad der var det værste ved slaveriet. Udover fysisk afstraffelse, adskillelsen af familier og utallige sygdomsrelser var det værste selve det faktum, at de sorte blev holdt i slaveri. Umyndiggørelsen og mangelen på frihed var det centrale i slaveriet.

Kansas-Nebraska Loven 1854

Tonen mellem slavetilhængerne og abolitionisterne skærpedes op gennem 1850'erne, og det blev vanskeliggere at forholde sig neutralt eller nuanceret til

problemerne. Abolitionisterne gik åbent til kamp mod slaveriet, ikke kun i territorierne, men også i de gamle slaverstater i Syden. De agiterede kraftigt imod slaveriet og hjalp flygtede slaver til Norden via organiserede flugtruter. Nogle Nordstater vedtog love, der beskyttede de flygtede slaver, men som var i strid med forfatningen. Mere moderate slavemodstandere som kongresmedlem Abraham Lincoln betonedede forskellen mellem slaveriet i Syden og i territorierne. I Sydens gamle stater kunne slaveriet ikke afskaffes uden at man ændrede forfatningen, men i territorierne var slavespørgsmålet i høj grad uafklaret.

I 1854 skabte en tilsyneladende harmløs debat om jernbanens linieføring til Californien en ny konflikt i slavespørgsmålet. Resultatet blev Kansas-Nebraska Loven, der ophævede Missouri kompromiset og dele af 1850 kompromiset, idet tidligere slaverfrie dele af Louisiana territoriet blev delt i to nye territorier, Kansas og Nebraska (se kort s. 8 og s. 9). Loven fastslog, at befolkningen i området selv skulle afgøre, om territorierne nye stater skulle tillade slaveri eller ej. Det førte til ruglære kampe om kontrollen med territorierne mellem slavetilhængere og -modstandere. Kampene gjaldt retten til at søge optagelse i Unionen som slaverstat eller slaverfri stat. Især i "Bleeding Kansas" udviklede det sig til borgerkrigs-lignende tilstande. Fra de eksisterende stater drog hængende bander fra begge sider gennem området og skræmte bosættelse med en anden holdning til slaveriet ud af territoriet. I flere tilfælde veg fanatikere ikke tilbage for drab. Den ekstreme slavemodstander

John Brown og hans sønner dræbte således alle mandlige medlemmer i en familie af slavetilhængere. Kansas blev først optaget i Unionen efter Sydstaternes løsrivelse, og det var som slaverfri stat. Begivenhederne i Kansas overbeviste mange i både Syd og Nord om, at dette var det sidste kompromis, der kunne indgås. Herefter ville det ikke være muligt at løse konflikter om slaveriets fremtid af fredelig vej.

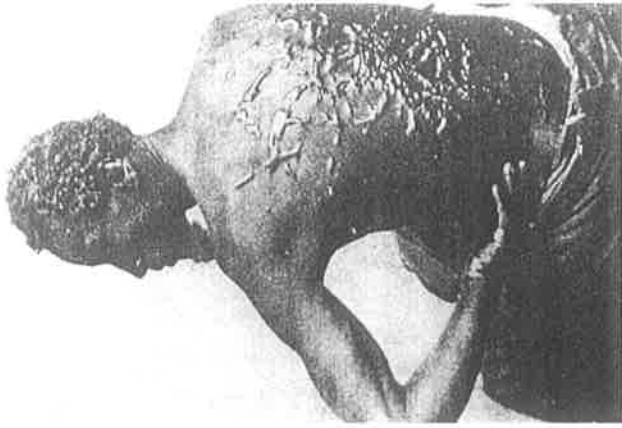
Dred Scott-sagen 1857

I 1857 rystedes USA af Dred Scott-sagen om en slave, der sammen med sin ejer i en periode havde opholdt sig i den slaverfri stat Illinois. Han hævdede derfor at han ikke længere var slave, og støttet af abolitionisterne vandt han sin frihed ved retten i Missouri. Sagen endte hos USA's Højesteret, der gik imod afgørelsen fra underretten i Missouri. Højesteret konkluderede, at Dred Scott som slave ikke var borger i USA og derfor ikke kunne påberåbe sig forfatningens rettigheder. Højesteret vurderede, at forfatningen anså slaverne som "en underordnet og lavere klasse af skabninger, som var blevet uderdvunget af den herskende race". Desuden stadfæstede Højesteret ejendomsretten til slaver i hele USA. Det betød til slavemodstandernes bestyrtelse, at slaveriet ikke kunne forbydes noget sted i USA, heller ikke i de slaverfri stater eller i de territorier, hvor slaveriet var forbudt. Slavestaterne var selvfølgelig tilfredse med kendelsen, men i Nordstaterne fik abolitionisterne mange nye tilhængere.

TEKST 5:

William Lloyd Garrison: "Befrieren" 1831

Omkring 1829 deltog Garrison i redaktionen af skriftet "Den universelle emancipations skytsånd". Efter at have været fængslet for injurier rejste han til Boston, hvor han begyndte at udgive bladet "Befrieren". Garrisons indtræden i antislave-agitationen styrkede den uforsonlige holdning over for slaveriet, og han blev snart betragtet som den ledende abolitionist i USA. Uddraget er fra *Bind I, nr. 1, 1. januar 1831*.

En slave viser de ar, han har fået af at blive pisket. Fotografii fra midten af 1800-tallet.

fireogtyve. Når et gods er under fremragende ledelse, er systemet usædvanlig effektivt til at undgå forbrydelser. (...) Som race er negerne sagtmødige, barmhjertige og på ingen måde så tilbøjelige til at drikke som den hvide mand eller indianeren. Der var mere alvorlig strid og flere drab blandt irerne i løbet af nogle få år, da de byggede Brunswick kanalen, end der har været blandt negerne på alle de omkringliggende plantager i et halvt århundrede. En sort kvinde, der havde myrdet sin mand, som havde slået hende voldsomt, er den største forbrydelse, som nogen kan huske i denne del af Georgia.

hemmelige medskyldige skælve – lad deres forsvarere i Norden skælve – lad alle de forfulgte sortes fjender skælve. (...)

I overensstemmelse med den "selv-indlysende sandhed" fastholdt i Den amerikanske Uafhængighedserklæring "at alle mennesker er skabt lige, at de af deres Skaber har fået visse umistelige rettigheder – at blandt disse er liv, frihed og stræben efter lykke" skal jeg ihærdigt kæmpe for den øjeblikkelige frigivelse af vores slavebefolkning. Den 4. juli 1829 i Park-Street Church accepterede jeg tankeløst den populære, men ondartede doktrin om gradvis emancipation. Jeg benytter denne lejlighed til at foretage en fuldstændig og utvetydigt tilbagekaldelse og således offentligt at undskylde over for min Gud, mit fædreland, og over for mine brødre, de stakkels slaver, at jeg ytrede et synspunkt så fyldt med frygtsohmhed, uretferdighed og urimelighed. En lignende tilbagekaldelse fra min hånd blev offentliggjort i *Den universelle emancipations skytsånd* i Baltimore i september 1829. Min samvittighed er nu tilfredsstillet.

Jeg er klar over, at mange misbilliger mit sprogs strenghed; men er der ikke grund til strenghed? Jeg vil være så hård som sandheden og så kompromisløs som retfærdigheden. Angående dette emne ønsker jeg ikke at tænke, tale eller skrive med mådehold. Nej! Nej! Bed en mand, hvis hus brænder, om at slå mådeholdt alarm, bed ham mådeholdent at redde sin kone fra voldtægtsmandens greb, bed moderen om gradvist at trække sit barn ud af den ild, som det er faldet ind i – men tilskynd mig ikke til at være mådehold-

Den kompromisløse abolitionist William Lloyd Garrison (1805-1879)

den i en sag som denne. Jeg mener det alvorligt – jeg vil ikke gå uden om sandheden – jeg vil ikke undskylde – jeg vil ikke vige en tomme – og jeg vil blive hørt. Folkets sløvhed er nok til at få enhver statue til at hoppe ned fra sin sokkel og til at fremskynde opstandelsen af de døde.

TEKST 6:

Harriet Beecher Stowe: Onkel Toms hytte 1852

Harriet Beecher Stowes roman "Uncle Tom's Cabin" blev udgivet i 1852 og blev straks en enorm salgssucces både i USA og i Europa, og bogen blev om ikke læst,